Rada
Európskej únie

V Bruseli 30. júna 2025
(OR. en)

11055/25

FIN 800

SPRIEVODNÁ POZNÁMKA

Od:	Martine DEPREZOVÁ, riaditeľka, v zastúpení generálnej tajomníčky Európskej komisie
Dátum doručenia:	30. júna 2025
Komu:	Thérèse BLANCHETOVÁ, generálna tajomníčka Rady Európskej únie
Č. dok. Kom.:	COM(2025) 373 final
Predmet:	SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE o opatreniach prijatých v nadväznosti na udelenie absolutória za rozpočtový rok 2023

Delegáciám v prílohe zasielame dokument COM(2025) 373 final.

Príloha: COM(2025) 373 final

EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 27. 6. 2025
COM(2025) 373 final

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

o opatreniach prijatých v nadväznosti na udelenie absolutória za rozpočtový rok 2023

SPRÁVA O OPATRENIACH PRIJATÝCH V NADVÄZNOSTI NA POŽIADAVKY EURÓPSKEHO PARLAMENTU UVEDENÉ V JEHO UZNESENIACH O UDELENÍ ABSOLUTÓRIA A NA POŽIADAVKY RADY UVEDENÉ V JEJ ODPORÚČANÍ NA UDELENIE ABSOLUTÓRIA ZA ROZPOČTOVÝ ROK 2023

Obsah

1. Úvod 1
2. Ochrana finančných záujmov EÚ 1
3. Plnenie rozpočtu Únie a vplyv Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti 6
4. Transparentnosť finančných prostriedkov EÚ 7
5. Činnosti požičiavania Komisie a nové vlastné zdroje 9
6. Neuhradené rozpočtové záväzky – *„reste à liquider“* (RAL) a opatrenia na urýchlenie využívania finančných prostriedkov EÚ 9
7. Výhľad do budúcnosti 10

1. Úvod

V roku 2023, v čase prebiehajúcej ruskej vojenskej agresie voči Ukrajine, energetickej krízy, prírodných katastrof a hospodárskych otrasov, zostal rozpočet Únie zdrojom stability, odolnosti a strategických investícií v prospech európskej verejnosti, poľnohospodárov, výskumníkov, podnikov a regiónov v celej Európe i mimo nej.

Dňa 7. mája 2025 sa Európsky parlament s prihliadnutím na odporúčanie Rady rozhodol **udeliť Komisii absolutórium na plnenie rozpočtu Únie v roku 2023**. Odporúčania Rady a uznesenie Európskeho parlamentu obsahujú všeobecnejšie požiadavky a konkrétne odporúčania pre Komisiu týkajúce sa plnenia rozpočtu Únie.

Táto správa o opatreniach prijatých v nadväznosti na žiadosti orgánu udeľujúceho absolutórium za rok 2023 obsahuje súhrn opatrení, ktoré Komisia prijala v reakcii na: i) požiadavky Európskeho parlamentu uvedené v oddiele „politické priority“ jeho uznesenia o udelení absolutória[1]; ako aj ii) hlavné požiadavky Rady uvedené v jej odporúčaní na udelenie absolutória[2]. Správa je súčasťou integrovaného podávania finančných správ a správ o zodpovednosti Komisie. V poslednom štvrťroku 2025 Komisia vydá ďalšiu, podrobnejšiu správu, v ktorej odpovie na všetky konkrétne odporúčania uvedené v odporúčaniach na udelenie absolutória a uznesení o absolutóriu.

2. Ochrana finančných záujmov EÚ

Komisia prikladá mimoriadny význam monitorovaniu využívania finančných prostriedkov EÚ v spolupráci s vnútroštátnymi orgánmi a implementujúcimi partnermi.

[1] Rozhodnutie Európskeho parlamentu zo 7. mája 2025 o absolutóriu za plnenie všeobecného rozpočtu Európskej únie za rozpočtový rok 2023, oddiel III – Komisia, výkonné agentúry a deviaty, desiaty a jedenásty Európsky rozvojový fond [2024/2019(DEC)] – 2024/2019(DEC).

[2] Odporúčanie Rady týkajúce sa absolutória, ktoré sa má udeliť Komisii za plnenie všeobecného rozpočtu Európskej únie v rozpočtovom roku 2023 (6179/24).

a. Výdavky v súlade s hodnotami EÚ vrátane zásad právneho štátu

Právny štát

Komisia koná na základe výzvy Parlamentu „aby zabezpečila prísne a rýchle vykonávanie všetkých prvkov mechanizmu [podmienenosti právnym štátom], keď členské štáty porušia zásady právneho štátu, ak takéto porušenia ovplyvňujú alebo ak hrozí, že ovplyvnia finančné záujmy Únie“[3].

Komisia prispieva k zabezpečeniu úplného a účinného využívania **nariadenia o podmienenosti** na ochranu rozpočtu Únie pred porušovaním zásad právneho štátu.

Na Maďarsko sa napríklad vzťahujú opatrenia podľa nariadenia o podmienenosti na ochranu rozpočtu Únie od roku 2022, keď Rada na návrh Komisie prijala dve opatrenia: i) pozastavenie 55 % rozpočtových záväzkov z troch programov politiky súdržnosti a ii) zákaz uzatvárania nových právnych záväzkov s „trustmi pôsobiacimi vo verejnom záujme“ a subjektmi, ktoré tieto trusty spravujú na financovanie z prostriedkov EÚ v rámci priameho a nepriameho riadenia.

Dňa 13. decembra 2023 Komisia v súlade s postupom stanoveným v nariadení o podmienenosti opätovne posúdila situáciu Maďarska. Zistila, že riziko pre rozpočet Únie sa od decembra 2022 nezmenilo a že opatrenia Rady by sa nemali upravovať ani rušiť. Platnosť prvej tranže pozastavených záväzkov na rok 2022, ktorá zodpovedá sume približne 1,04 miliardy EUR, uplynula na konci roka 2024 a Maďarsko o ňu prišlo. Podobne o druhú tranžu vo výške približne 1,1 miliardy EUR, ktorá zodpovedá záväzkom na rok 2023, príde Maďarsko na konci roka 2025, ak sa príslušné opatrenie dovtedy nezruší, a takto to bude pokračovať každoročne.

Maďarsko 2. decembra 2024 oznámilo Komisii, že prijalo legislatívne zmeny s cieľom riešiť konflikt záujmov v správnych radách trustov pôsobiacich vo verejnom záujme. Komisia však vo svojom rozhodnutí zo 16. decembra 2024 zistila, že oznámenými legislatívnymi zmenami sa primerane neriešia pretrvávajúce obavy. Komisia preto nenavrhla Rade žiadne zrušenie ani úpravu opatrenia týkajúceho sa trustov pôsobiacich vo verejnom záujme a subjektov, ktoré tieto trusty spravujú. Komisia jasne uviedla úpravy, ktoré by boli potrebné na dostatočnú nápravu situácie.

Komisia naďalej monitoruje vývoj vo všetkých 27 členských štátoch podľa nariadenia o podmienenosti, ako aj prostredníctvom svojej výročnej správy o právnom štáte. Každá situácia sa posudzuje individuálne a Komisia neváha prijať potrebné kroky, ak konkrétna situácia spĺňa kritériá stanovené v nariadení.

Okrem nariadenia o podmienenosti má Komisia k dispozícii dva ďalšie dôležité nástroje, ktoré prispievajú k ochrane rozpočtu Únie pred porušovaním zásad právneho štátu: i) horizontálnu základnú podmienku týkajúcu sa Charty základných práv EÚ podľa nariadenia o spoločných ustanoveniach a ii) míľniky a ciele, ktorými sa riešia výzvy v oblasti právneho štátu v rámci národných plánov obnovy a odolnosti.

Komisia bude naďalej uplatňovať tento súbor nástrojov a všetky ostatné nástroje, ktoré má k dispozícii. Ako sa uvádza v nedávnom oznámení o príprave budúceho viacročného

[3] Pozri bod 10 – 2024/2019(DEC).

finančného rámca (VFR), dodržiavanie zásad právneho štátu bude aj naďalej podmienkou na získanie finančných prostriedkov EÚ a ďalší VFR bude obsahovať silné záruky na tento účel.

Hodnoty EÚ

Komisia konštatuje, že Parlament považuje „pre dôveryhodnosť EÚ za nevyhnutné, aby Komisia zabezpečila, že žiadne finančné prostriedky EÚ nebudú pridelené jednotlivcom alebo organizáciám spojeným s akýmikoľvek teroristickými hnutiami alebo inými hnutiami vyjadrujúcimi extrémistické názory, podnecujúcimi násilie a/alebo nenávisť, ktoré sú v priamom rozpore so základnými hodnotami Európskej únie“.

Nedávnymi zmenami nariadenia o rozpočtových pravidlách sa zaviedli v rámci EDES výslovné dôvody na vylúčenie subjektov z prijímania finančných prostriedkov EÚ, ak sa zistí, že vykonávajú činnosti, ktoré sú v rozpore s hodnotami EÚ. Prostredníctvom systému včasného odhaľovania rizika a vylúčenia (EDES) môže Komisia z prijímania finančných prostriedkov EÚ vylúčiť subjekty spojené s financovaním terorizmu, trestnými činmi terorizmu alebo trestnými činmi súvisiacimi s teroristickými aktivitami.

Pokiaľ ide konkrétne o financovanie Agentúry OSN pre pomoc a prácu v prospech palestínskych utečencov na Blízkom východe (UNRWA), v súvislosti s ktorým Parlament vo svojom uznesení o udelení absolutória vyjadruje silné obavy, Komisia pripomína, že po teroristickom útoku v Izraeli 7. októbra 2023 preskúmala celú svoju finančnú pomoc pre Palestínu vrátane programov UNRWA.

Preskúmaním sa potvrdilo, že UNRWA dodržiava svoje právne požiadavky voči EÚ vrátane požiadavky nepodporovať činnosti, ktoré prispievajú k financovaniu terorizmu.

Nedávno, ako sa uvádza vo vyhlásení Komisie z 29. januára 2024, sa UNRWA zaviazala i) umožniť vykonanie auditu nezávislými externými odborníkmi vymenovanými EÚ; ii) posilniť svoje oddelenie pre vnútorné vyšetrovanie; a iii) vykonať kontrolu všetkých zamestnancov UNRWA s cieľom potvrdiť, že sa na útokoch nezúčastnili. UNRWA tieto záväzky splnila.

b. Ochrana rozpočtu Únie pred podvodníkmi

Strana príjmov

Európsky dvor audítorov (EDA) vo svojej výročnej správe za rok 2023 rovnako ako v minulosti vydal bezvýhradné stanovisko k strane príjmov rozpočtu Únie, čím opätovne potvrdil stabilitu a presnosť výberu príjmov zo strany Komisie. Parlament pripomína riziká pre finančné záujmy EÚ vyplývajúce z nedostatočných alebo neúčinných colných kontrol dovážaného tovaru a oceňuje úsilie Európskeho úradu pre boj proti podvodom (OLAF) v boji proti podvodom spojeným s clami a DPH. Komisia ďalej v roku 2023 navrhla ambicióznu reformu colnej únie, o ktorej sa v súčasnosti rokuje so spoluzákonodarcami. Zriadením Colného orgánu EÚ, ktorý bude spravovať nové Colné dátové centrum EÚ, táto reforma umožní aj včasné odhaľovanie rizík ovplyvňujúcich výber cla v rámci celkového posilnenia kapacít EÚ v oblasti riadenia, analýzy a kontroly colných rizík.

Architektúra pre boj proti podvodom

Začali sa prípravné práce na revízii architektúry EÚ pre boj proti podvodom (AFA). Dňa 14. marca 2025 sa uskutočnilo úvodné stretnutie na vysokej úrovni, na ktorom sa stretli hlavné zainteresované strany: Komisia, Európska prokuratúra (EPPO), OLAF, Európsky dvor

audítorov, Agentúra Európskej únie pre justičnú spoluprácu v trestných veciach (Eurojust) a Agentúra Európskej únie pre spoluprácu v oblasti presadzovania práva (Europol). Boli zriadené pracovné skupiny na technickej úrovni. Komisia plánuje vydať bielu knihu, v ktorej navrhne všeobecné usmernenia, ktoré sa majú preskúmať v rámci nadchádzajúceho preskúmania AFA.

Posilnenie rozpočtu Európskej prokuratúry a úradu OLAF

Komisia berie na vedomie opakované výzvy Parlamentu, „aby sa ďalej posilňovali kapacity Európskej prokuratúry a úradu OLAF, ako aj spolupráca medzi nimi".

Pôvodne mala Európska prokuratúra dosiahnuť plný počet 115 zamestnancov v roku 2023 a potom mala fungovať so stabilným počtom zamestnancov. Počet zamestnancov Európskej prokuratúry v ústredí sa však v roku 2025 zvýšil na 307. V rokoch 2024 a 2025 Európska prokuratúra získala ďalšie posily s cieľom zohľadniť účasť Poľska a Švédska, riešiť rastúce náklady na mzdy a ubytovanie a dosiahnuť úplnú nezávislosť svojho IT systému od Komisie.

Bez ohľadu na personálne obmedzenia Komisie, ktoré majú vplyv aj na úrad OLAF, sa v rozpočte úradu OLAF na rok 2025 počíta so štyrmi dodatočnými externými pracovníkmi na monitorovanie toku finančných prostriedkov na Ukrajinu.

Podstata revízie nariadenia o rozpočtových pravidlách týkajúca sa boja proti podvodom

Počnúc VFR na obdobie po roku 2027 sa revidovaným nariadením o rozpočtových pravidlách posilní ochrana rozpočtu EÚ, a to okrem iného: i) rozšírením rozsahu pôsobnosti systému EDES o zdieľané riadenie; ii) zabezpečením štandardizovaného elektronického zaznamenávania a uchovávania údajov o príjemcoch finančných prostriedkov EÚ a ich skutočných vlastníkoch vo všetkých režimoch riadenia v jednotnom integrovanom IT systéme; a iii) začlením nástroja na hĺbkovú analýzu údajov a hodnotenie rizika do tohto jednotného integrovaného IT systému, ktorého používanie zostáva dobrovoľné až do opätovného posúdenia na konci VFR.

Medzi ďalšie významné zmeny nariadenia o rozpočtových pravidlách, ktoré sa uplatňujú už od 30. septembra 2024, patrí možnosť vylúčiť z prijímania finančných prostriedkov EÚ tieto subjekty: i) skutočných vlastníkov subjektov, v prípade ktorých sa zistilo, že sa nachádzajú v situácii vylúčenia; ii) subjekty, ktoré sa bránia kontrolám alebo auditom vykonávaným úradom OLAF, Európskou prokuratúrou alebo Európskym dvorom audítorov; iii) subjekty, ktoré podnecujú k diskriminácii, nenávisti, násiliu alebo porušujú hodnoty EÚ, ak takéto konanie negatívne ovplyvňuje alebo môže ovplyvniť plnenie právnych záväzkov.

c. Obmedzenie chybovosti pri vynakladaní prostriedkov

Opatrenia na zníženie chybovosti

Komisia reaguje na výzvy Parlamentu a Rady, aby prijala opatrenia na zníženie chybovosti. Ako uznali Parlament, Rada a Európsky dvor audítorov, zložitosť spôsobov vyplácania finančných prostriedkov je kľúčovým faktorom rizika chýb. Komisia preto prijíma opatrenia na zjednodušenie pravidiel týkajúcich sa výdavkov.

Pokiaľ ide o **fondy politiky súdržnosti**, na základe zistení a odporúčaní Európskeho dvora audítorov a Parlamentu sa orgány auditu členských štátov a Komisia koncom decembra 2024 dohodli na akčnom pláne na zlepšenie detekčnej kapacity orgánov programu a Komisia bude sledovať jeho vykonávanie. Komisia takisto preskúmala svoju stratégiu auditu pre posilnený

dohľad na mieste nad prácou orgánov auditu na obdobie 2021 – 2027. Komisia v programoch na roky 2021 – 2027 zároveň naďalej podporuje **zjednodušené vykazovanie nákladov**, ktoré je menej náchylné na chyby, a **financovanie, ktoré nie je spojené s nákladmi**, a vykonáva audity programov a oblastí (napr. verejné obstarávanie, štátna pomoc), ktoré sa považujú za vysokorizikové.

Model vykonávania **spoločnej poľnohospodárskej politiky** (SPP) na roky 2023 – 2027 ponúka možnosť zjednodušenia tým, že umožňuje členským štátom navrhnúť intervencie financované EÚ tak, aby zodpovedali potrebám ich krajiny, a zároveň plnili ciele na úrovni EÚ. Nová SPP podporuje aj používanie nových technológií[4], ktoré by mali pomôcť pri odstraňovaní chýb. Komisia už nebude určovať chybovosť poľnohospodárskych výdavkov, pretože sú založené na výkonnosti. Namiesto toho Komisia zoskupí výdavky SPP do troch kategórií rizika: nízke, stredné a vysoké na základe posúdenia správneho fungovania systémov riadenia zavedených členskými štátmi. Poľnohospodárske výdavky sú tradične nízkorizikové a nič nenasvedčuje tomu, že by sa to s novým modelom vykonávania SPP zmenilo.

V oblasti **financovania výskumu a inovácií** obsahuje program Horizont Európa aj rozsiahlejšie využívanie zjednodušených foriem financovania, ako je paušálne financovanie projektov a jednotkové náklady, ktorými sa výrazne zníži administratívne zaťaženie prijímateľov, a preto sa očakáva, že sa nimi prispeje k zníženiu chybovosti.

A napokon Komisia v súčasnosti reviduje svoju stratégiu auditu a kontroly pre **Nástroj susedstva a rozvojovej a medzinárodnej spolupráce (NDICI**) s cieľom znížiť celkovú chybovosť, ako aj zvýšiť účinnosť svojich kontrol. Jedným z hlavných výsledkov tejto revízie je vypracovanie spoľahlivého a cieleného systému rizikových profilov s cieľom lepšie posúdiť a riešiť riziko vzniku chýb na úrovni projektov aj subjektov. Okrem toho sa preskúmanie zaoberá aj metodikou *ex ante* a *ex post* kontrol uplatňovaných v rámci nástroja NDICI s cieľom ďalej zvýšiť ich preventívnu a nápravnú kapacitu, ako aj zlepšiť presnosť údajov generovaných na účely profilovania rizík.

V súvislosti s **Mechanizmom na podporu obnovy a odolnosti** Komisia zaviedla spoľahlivý systém kontroly a auditu a prispôsobila ho v súlade s vlastnými skúsenosťami a na základe zistení a odporúčaní Európskeho dvora audítorov a Parlamentu. To zahŕňalo aktualizáciu metodiky audítorskej práce v oblasti ochrany finančných záujmov EÚ, posilnenie kontrol systémov vnútornej kontroly členských štátov v oblasti štátnej pomoci a verejného obstarávania a posilnenie spolupráce v rámci Komisie.

Výmena informácií medzi Komisiou a Európskym dvorom audítorov o chybovosti

Komisia takisto uvádza, že v uznesení o udelení absolutória sa Komisia a Európsky dvor audítorov vyzývajú, aby „v otázke rozdielnych prístupov našli riešenie pred udeľovaním absolutória za rok 2024“ a Komisiu, aby „pokračovala v spolupráci s Dvorom audítorov

[4] Členské štáty musia napríklad zriadiť systém monitorovania plôch, ktorý využíva satelitné údaje družice Sentinel systému Copernicus na monitorovanie 100 % deklarovaných pozemkov v reálnom čase. Poľnohospodári tak dostávajú upozornenia vždy, keď sa požadovaná poľnohospodárska činnosť alebo postup (ešte) neuskutočnili. Majú potom možnosť splniť požiadavku (ak je to ešte možné) alebo zmeniť svoju žiadosť, čo vedie k zníženiu počtu chýb.

s cieľom zvýšiť porozumenie, zblíženie a porovnateľnosť oboch prístupov k rozchádzajúcim sa odhadom miery chybovosti vo výdavkoch Únie“

Úplné zosúladenie metodík medzi Európskym dvorom audítorov a Komisiou je náročné vzhľadom na rozdielne úlohy a poslanie inštitúcií. Je však potrebné, aby obe inštitúcie rozumeli rozdielom. Na tento účel útvary Komisie a Európskeho dvora audítorov zorganizovali v marci 2025 sériu **technických seminárov** s cieľom podporiť vzájomné pochopenie príslušných metodík a preskúmať potenciál ďalších zlepšení v systémoch riadenia a kontroly Komisie. V nadväznosti na tieto semináre Komisia v súčasnosti vypracúva interný akčný plán, ktorého cieľom je znížiť riziko chýb vo výdavkoch EÚ v rámci VFR a podporiť spoločné porozumenie s Európskym dvorom audítorov pri určovaní chybovosti. Napríklad v súvislosti s výdavkami na politiku súdržnosti sa Komisia a Európsky dvor audítorov dohodli, že v roku 2025 zorganizujú ďalšie technické stretnutia s cieľom zosúladiť kvantifikáciu chýb vo verejnom obstarávaní.

Komisia okrem toho pokračuje v spolupráci s Európskym dvorom audítorov s cieľom riešiť rozdiely v názoroch a výkladoch v súvislosti s Mechanizmom na podporu obnovy a odolnosti. Ďalej objasnila fungovanie podmienok oprávnenosti a koncepciu dvojitého financovania v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti. Komisia sa stotožňuje s odporúčaním Rady, aby nedošlo k „zavedeniu nových pravidiel alebo prísnejších podmienok pre členské štáty *ex post*“[5], a poznamenáva, že zmena usmernení týkajúcich sa výkladu právnych pojmov v polovici vykonávania nástroja by členským štátom spôsobila nové právne a praktické problémy.

3. Plnenie rozpočtu Únie a vplyv Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti

Komisia berie na vedomie výzvu Rady, aby „pokračoval[a] v hodnotení výkonnosti rozpočtu EÚ, ktorá je meradlom skutočnej hodnoty poskytovanej občanom EÚ“, a aby „sa v príslušných prípadoch viac zamerala na ukazovatele výkonnosti založené na výsledkoch, ktoré môžu byť priamo spojené s opatreniami EÚ“[6].

Komisia je plne odhodlaná zabezpečiť, aby každé euro z rozpočtu Únie bolo vynaložené správne, v súlade s pravidlami a v prospech európskej verejnosti.

Výkonnosť sa každoročne monitoruje prostredníctvom vyhlásení o výkonnosti programov. Sú súčasťou výročnej správy o riadení a výkonnosti, ktorá obsahuje hlavné ukazovatele výkonnosti na roky 2021 – 2027 podľa výdavkových programov. Z týchto ukazovateľov je 45 % založených na výsledkoch, čo svedčí o silnom zameraní na výsledky.

V decembri 2024 Komisia uverejnila druhú správu o vplyve zelených dlhopisov NextGenerationEU (NGEU), v ktorej sa meral konkrétny vplyv financovaných investícií na klímu z hľadiska zamedzenia emisiám skleníkových plynov.

Model vykonávania Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti poskytuje členským štátom jasné stimuly na riešenie dlhodobých štrukturálnych problémov.

Ponuka priamej finančnej podpory na realizáciu reforiem viedla k urýchleniu implementácie odporúčaní pre jednotlivé krajiny, ktoré Rada každoročne vydáva pre každý členský štát.

[5] Pozri bod 11.4 odporúčania Rady o udelení absolutória.
[6] Pozri bod 5 odporúčania Rady na udelenie absolutória.

Celkovo sa po zriadení Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti rýchlejšie dosiahla vyššia úroveň realizácie odporúčaní pre jednotlivé krajiny.

Napríklad v oblasti zamestnanosti, ako sa uvádza v záveroch Európskeho dvora audítorov[7], takmer všetky plány obnovy a odolnosti obsahujú reformy zamerané na riešenie štrukturálnych výziev na trhoch práce v členských štátoch. Okrem toho mnohé reformy v iných oblastiach (napr. vo vzdelávaní) prispievajú k podpore vysokokvalitnej zamestnanosti, rozvoju zručností a vykonávaniu Európskeho piliera sociálnych práv.

Míľniky a ciele ako meradlo pokroku pri vykonávaní opatrení v plánoch obnovy a odolnosti takisto poskytujú veľmi podrobný prehľad o výkonnosti členských štátov počas trvania Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti.

Komisia náležite berie na vedomie stanovisko Parlamentu, že „akýkoľvek prechod na prístup založený na výkonnosti založený na Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti ako vzore si vyžaduje riešenie mnohých problémov identifikovaných pri jeho vykonávaní, ako aj posúdenie údajov o jeho úplnom vplyve pred použitím takéhoto modelu“[8].

V hodnotení Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti v polovici trvania[9] sa poukázalo na oblasti, ktoré je potrebné zlepšiť, vrátane nedostatočného zapojenia miestnych a regionálnych orgánov, sociálnych partnerov a organizácií občianskej spoločnosti alebo problémov pri dosahovaní rovnováhy medzi podrobnými míľnikmi a cieľmi a flexibilitou pri vykonávaní. Komisia sa pripravuje na ďalší VFR a čerpá skúsenosti z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných programov, pričom identifikuje osvedčené postupy a oblasti, ktoré je potrebné zlepšiť, aby mohla využiť svoj budúci prístup.

4. Transparentnosť finančných prostriedkov EÚ

Transparentnosť je hlavnou zásadou riadenia rozpočtu Únie. Ako príklad možno uviesť, že dnes Systém finančnej transparentnosti (FTS) obsahuje možnosť vyhľadávať informácie týkajúce sa všetkých typov príjemcov v rámci priameho riadenia. Ciele a výsledky projektov nájdete na Portáli EÚ pre financovanie a ponuky. Vďaka revízii nariadenia o rozpočtových pravidlách sa záväzok Komisie v oblasti transparentnosti s nasledujúcim VFR rozšíri. Systém finančnej transparentnosti sa má stať ústredným referenčným bodom, pričom má zverejňovať informácie o príjemcoch **vo všetkých režimoch riadenia**.

Pokiaľ ide o financovanie mimovládnych organizácií (MVO), Parlament poznamenal, že v nedávnej správe Európskeho dvora audítorov o transparentnosti financovania EÚ poskytovaného MVO sa poukazuje na skutočnosť, že hoci Komisia v plnej miere plní všetky právne povinnosti v súvislosti s transparentnosťou[10], existuje priestor na ďalšie zlepšovanie. Komisia bude prijímať opatrenia v nadväznosti na správu Európskeho dvora audítorov, ako sa uvádza v odpovediach Komisie.

Komisia uznala, že niektoré pracovné programy predložené prijímateľmi a pripojené k dohodám o grante na prevádzku obsahovali osobitné podporné opatrenia a lobistické činnosti, ktoré znamenali riziko poškodenia dobrého mena EÚ. Napriek tomu, že Komisia na

[7] Osobitná správa č. 10/2025, bod 20.

[8] Pozri bod 11 — 2024/2019(DEC).

[9] Hodnotenie Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti v polovici trvania – SWD(2024) 70 final.

[10] Pozri bod 23 — 2024/2019(DEC).

základe právnej analýzy dohôd dospela k záveru, že zo strany dotknutých subjektov nedošlo k porušeniu zmluvných povinností ani povinností vyplývajúcich z kódexu správania, Komisia v máji 2024 vydala interné usmernenie **s** cieľom riešiť prípadné riziko poškodenia dobrého mena EÚ. Komisia ďalej aktualizovala svoju vzorovú výzvu na predkladanie návrhov, aby zabezpečila, že budúce projekty budú v súlade s týmto usmernením. Okrem toho napriek chýbajúcej právnej požiadavke zverejňovať informácie o podporných činnostiach financovaných z grantov na prevádzku[11] Komisia ďalej podporuje transparentnosť aktívnym zdieľaním cieľov a výsledkov financovaných projektov na Portáli EÚ pre financovanie a ponuky. A napokon zástupcovia záujmových skupín, ktorí sa v **registri transparentnosti** zaregistrujú ako subjekty nezastupujúce komerčné záujmy, medzi ktoré obvykle patria MVO, sú povinní vo svojich registráciách v registri transparentnosti nahlasovať svoje lobistické činnosti a uvádzať hlavné zdroje financovania, ako aj výšku každého príspevku nad 10 000 EUR, ktorý presahuje 10 % ich celkového rozpočtu, a meno/názov prispievateľa.

Do viacročného pracovného programu LIFE na roky 2025 – 2027 Komisia zahrnula ďalšie ochranné opatrenia, aby sa zabezpečilo, že granty na prevádzku si nebudú vyžadovať konkrétne a podrobné činnosti, ktoré sú priamo zamerané na inštitúcie EÚ alebo ich zamestnancov či členov, a aby sa objasnilo, že prijímatelia si zachovajú plnú zodpovednosť za svoje názory. Vo vyhlásení uverejnenom 1. apríla 2025[12] sa Komisia zaviazala preskúmať opatrenia týkajúce sa transparentnosti a požiadavky na zverejňovanie informácií pre prijímateľov v rámci registra transparentnosti EÚ. Komisia sa takisto zaväzuje zabezpečiť, aby členovia hodnotiacej komisie programu LIFE boli nezávislí a bez konfliktu záujmov. Členovia sú povinní pred začatím posudzovania návrhov podpísať vyhlásenie o neexistencii konfliktu záujmov a v prípade zistenia konfliktu záujmov sú zavedené opatrenia na jeho zmiernenie. Európska výkonná agentúra pre klímu, infraštruktúru a životné prostredie (CINEA) preskúma postup výberu členov hodnotiaceho výboru programu LIFE a vykoná všetky potrebné kroky na zabezpečenie úplnej transparentnosti.

Podpora činností súvisiacich s rozvojom a vykonávaním politiky zostáva dôležitým a legitímnym cieľom financovania v súlade s nariadeniami, ktorými sa riadia niektoré programy financovania EÚ, ktoré prijal Európsky parlament a Rada. To zahŕňa aj posilnenie účasti pluralitných organizácií občianskej spoločnosti.

Komisia takisto berie na vedomie požiadavku Parlamentu „sprístupniť výsledky kontroly dohôd o grantoch a iných zmlúv orgánu udeľujúcemu absolutórium“[13] a bude sa ňou riadiť.

A napokon sa v revidovanom nariadení o rozpočtových pravidlách zavádza i) **povinnosť žiadateľov o grant (v rámci priameho riadenia) deklarovať, či sú mimovládnou organizáciou**; a ii) **vymedzenie mimovládnej organizácie**.

Pokiaľ ide o **transparentnosť** v **rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti**, členské štáty musia podať správu o 100 konečných príjemcoch, ktorí získali najvyššiu sumu finančných prostriedkov na vykonávanie opatrení v rámci nástroja. Komisia uverejnila dodatočné usmernenia ako prílohu k výročnej správe o Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti na rok 2024 a pripomenula členským štátom ich povinnosti. Na základe žiadosti

[11] O uverejňovaní informácií o príjemcoch pozri článok 38 nariadenia o rozpočtových pravidlách.
[12] Vyhlásenie Komisie o programe LIFE.
[13] Pozri bod 21 — 2024/2019(DEC).

Parlamentu Komisia v súvislosti s udelením absolutória za rok 2023 požiadala členské štáty o zoznam názvov „100 konečných subjektov alebo fyzických osôb, ktoré získali najväčšie sumy finančných prostriedkov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti“ vrátane dodávateľov a subdodávateľov. K dnešnému dňu [jún 2025] Komisia dostala zoznamy od šiestich členských štátov a poskytla ich Parlamentu.

5. Činnosti požičiavania Komisie a nové vlastné zdroje

Komisia berie na vedomie obavy Parlamentu týkajúce sa výšky nesplateného dlhu z činností požičiavania a zraniteľnosti v súvislosti s úrokovými sadzbami, ktoré ovplyvňujú výšku dlhu[14]. Od roku 2020 Komisia zásadne zmenila svoju prítomnosť na medzinárodných kapitálových trhoch, vďaka čomu sa EÚ stala „**jedným z najväčších emitentov dlhopisov v Európe**“, ako Parlament náležite zdôrazňuje. Komisia využíva kombináciu krátkodobých a dlhodobých stratégií požičiavania s cieľom efektívne riadiť úrokové sadzby a lehoty splácania. To zahŕňa vydávanie dlhopisov s rôznou splatnosťou, čo pomáha rozložiť splátkové záväzky v čase. Časový plán splácania dlhu v rámci NGEU sa predlžuje do roku 2058, čo EÚ poskytuje predĺžený časový rámec na zvládnutie splácania bez toho, aby došlo k výrazným narušeniam alebo ohrozeniu finančnej stability.

S cieľom lepšie riešiť finančné riziká spojené s činnosťami požičiavania Komisie a expozíciou voči rozpočtu Únie bola vo februári 2025 rozšírená úloha nezávislého **manažéra zodpovedného za riadenie rizík** tak, aby zahŕňala dohľad nad všetkými finančnými operáciami a spravovanými aktívami EÚ. V súlade s osvedčenými postupmi vo finančnom sektore manažér zodpovedný za riadenie rizík – spolu s novovytvoreným „útvarom riadenia rizík“ – teraz pôsobí ako druhá línia obrany na podnikovej úrovni pri posudzovaní finančných rizík finančných operácií, a to úplne nezávisle od prvej línie[15].

Komisia sa stotožňuje s názorom, že „rýchly pokrok v oblasti nových vlastných zdrojov je nevyhnutný“. V roku 2023 Komisia predložila balík návrhov na zmenu návrhu z roku 2021, ktorý je komplexný, prináša dostatočné príjmy, minimalizuje dodatočné zaťaženie rozpočtov členských štátov a dá sa rýchlo implementovať. Komisia pracuje aj na ďalších návrhoch. Zavedenie nových vlastných zdrojov si bude vyžadovať politickú vôľu a angažovanosť všetkých strán.

6. Neuhradené rozpočtové záväzky – *„reste à liquider“* (RAL) a opatrenia na urýchlenie využívania finančných prostriedkov EÚ

Komisia konštatuje, že v uznesení o absolutóriu Parlament „opätovne vyjadruje hlboké znepokojenie nad tým, že akumulované neuhradené záväzky (ďalej aj ako „RAL“ – *reste à liquider*) dosiahli rekordnú úroveň 543 miliárd EUR ... na konci roka 2023“[16].

Neuhradené záväzky sú sumy, ktoré boli viazané, ale ešte neboli zaplatené.

Nenávratná časť nástroja **NGEU** z nich tvorila 238,6 miliardy EUR, čo predstavuje takmer 44 % celkových neuhradených záväzkov, z ktorých väčšina sa poskytla z Mechanizmu na

[14] Pozri bod 8 — 2024/2019(DEC).

[15] Prvá línia obrany pozostáva z útvarov Komisie, ktoré riadia operácie EÚ v oblasti vypožičiavania si prostriedkov, poskytovania úverov a správy aktív, ako aj v oblasti rozpočtových záruk.

[16] Pozri bod 7 — 2024/2019(DEC).

podporu obnovy a odolnosti. V tejto súvislosti Komisia podporuje členské štáty, aby zabezpečili rýchlu a účinnú realizáciu svojich plánov obnovy a odolnosti bez toho, aby znížili svoje ambície alebo oslabili kritické opatrenia. Ak sa opatrenia stanú nedosiahnuteľnými v dôsledku objektívnych okolností, členské štáty môžu požiadať o revíziu svojich plánov obnovy a odolnosti s cieľom riešiť prekážky pri ich realizácii. Členské štáty môžu predkladať žiadosti o platbu aj v prípade, že sú splnené len niektoré míľniky a ciele, čo umožní členským štátom získať čiastočné platby zodpovedajúce už realizovaným míľnikom a cieľom. Tým sa takisto prispieva k rýchlej realizácii plánu obnovy a odolnosti. Komisia vo svojom oznámení NextGenerationEU – Cesta do roku 2026, ktoré prijala 4. júna 2025, poskytuje členským štátom usmernenia na revíziu a zefektívnenie ich plánov obnovy a odolnosti vzhľadom na blížiaci sa termín v roku 2026. Komisia nabáda členské štáty, aby zo svojich plánov obnovy a odolnosti odstránili míľniky a ciele, ktoré sa nedajú splniť do 31. augusta 2026, a navrhuje existujúce a nové možnosti na uľahčenie realizácie.

Približne polovica **neuhradených záväzkov spojených s programami VFR** na konci roka 2023 pochádza z politiky súdržnosti, a teda z čerpania fondov v rámci zdieľaného riadenia členskými štátmi.

Vzhľadom na to, že úroveň výberu projektov na mieste dosiahla približne polovicu dostupných finančných prostriedkov na programy súdržnosti na roky 2021 – 2027, predpokladá sa, že aj finančná realizácia dosiahne v krátkodobom horizonte vysokú rýchlosť.

Komisia 1. apríla 2025 prijala legislatívny návrh na **preskúmanie politiky súdržnosti v polovici trvania** s cieľom zosúladiť investičné priority s vyvíjajúcim sa hospodárskym, spoločenským a geopolitickým kontextom, ako aj s ambicióznejšími cieľmi v oblasti klímy a životného prostredia. Zavádza väčšiu flexibilitu a stimuly (napríklad 100 % mieru spolufinancovania na prednostné financovanie investícií do bývania, odolnosti vodných zdrojov, energetickej transformácie, konkurencieschopnosti a obrany) s cieľom uľahčiť rýchle nasadenie zdrojov do týchto posilnených priorít, čím sa ďalej urýchli čerpanie.

Komisia 22. apríla 2025 prijala nové **cielené zmeny existujúcich programov financovania EÚ na** podporu rýchlejších, flexibilnejších a koordinovanejších investícií do európskej obrannej technologickej a priemyselnej základne. Cielenými zmenami sa rozšíri najmä rozsah pôsobnosti **Platformy strategických technológií pre Európu (STEP)** tak, aby zahŕňala technológie a výrobky súvisiace s obranou. Ak sa na týchto legislatívnych návrhoch dohodnú spoluzákonodarcovia, urýchli sa aj čerpanie finančných prostriedkov EÚ.

Komisia bude naďalej monitorovať plnenie celkovej úrovne neuhradených záväzkov. V priebehu ročných rozpočtových postupov bude takisto naďalej navrhovať úrovne platobných rozpočtových prostriedkov, ktoré primerane uspokojujú platobné potreby.

7. Výhľad do budúcnosti

V júli 2025 Komisia predloží návrh ďalšieho VFR.

V tomto návrhu sa zohľadnia odporúčania Parlamentu, Rady a Európskeho dvora audítorov v súvislosti s udelením absolutória.

Plnenie rozpočtu Únie s viac ako 50 výdavkovými programami a množstvom pravidiel a kritérií je v súčasnosti sťažené jeho zložitosťou, čo zvyšuje riziko prekrývania, znižuje transparentnosť a vedie k nedostatkom vo financovaní prierezových priorít. Táto zložitosť

takisto sťažuje prijímateľom, najmä malým a stredným podnikom, orientáciu vo fondoch EÚ a prístup k nim a môže viesť k chybovosti pri vynakladaní prostriedkov.

Jednoduchší rozpočet Únie by uľahčil prístup všetkým prijímateľom, zvýšil rýchlosť a kvalitu plnenia a posilnil zapojenie zainteresovaných strán.

Zjednodušením finančného prostredia, odstránením prekrývania a poskytnutím jednotnej brány k financovaniu EÚ pre prijímateľov sa môže výrazne znížiť administratívna záťaž, oneskorenia a chyby. V konečnom dôsledku sa tak zlepší spôsob, akým sa vynakladá rozpočet Únie, a dosiahne sa vyššia efektívnosť a účinnosť pri dosahovaní jeho cieľov.

* * *